

Vragen PvdA / GL

Vraag 1

Kan de raad geïnformeerd worden over hoeveel POK- en SPUK-gelden de gemeente heeft ontvangen cq kan declareren en waar deze middelen tot nu toe op zijn ingezet?

Antwoord 1**POK-middelen**

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) stelt het kabinet tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar voor onder andere het versterken van de gemeentelijke dienstverlening en ondersteuning aan mensen in kwetsbare posities. De middelen zijn vrij besteedbaar (algemene uitkering gemeentefonds).

Middelen 2021 en 2021

Op 27 januari van dit jaar hebben wij de raad geïnformeerd over de hoogte van de POK-middelen 2021 en 2022. Wij hebben de volgende bedragen ontvangen:

- 2021: € 150.000
- 2022: € 115.000

De middelen zijn in de decembercirculaire 2021 toegekend via de zogenaamde taakmutaties. Op 3 maart 2022 heeft het college de raad voorgesteld om deze en andere taakmutaties voor 2021 en 2022 te reserveren. Dit in afwachting van mogelijke bestedingsvoorstellen. Wij verwachten dat het bedrag voor 2023 bekend wordt gemaakt in de decembercirculaire 2022.

SPUK-middelen

De SPUK is een compensatieregeling van het rijk voor de kosten die gemeenten maken voor de hersteloperatie toeslagenaffaire. Wij mogen de volgende kosten opvoeren bij het Rijk:

Registratie (potentieel) gedupeerden. Eerste contact en inventarisatie hulpvragen	€ 380
Opstellen van een overeengekomen plan van aanpak en begeleiding ouder	€ 3.468
Inkoop en uitvoering van trajectzorg leefgebieden financiën, gezin, werk, wonen en zorg.	Werkelijke kosten
Nazorg	€ 2.244
Inrichtings- en coördinatiekosten (In ons geval de kosten van de ervaringsdeskundige + urendeclaratie ambtelijke inzet)	Werkelijke kosten
Driegesprek tussen gemeente, gedupeerde en de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen	€ 400

Wij kunnen tot en met 2025 de kosten bij het Rijk opvoeren. De jaren 2021 en 2022 verantwoorden wij in 2023.

Wij hebben in 2021 een voorschot ontvangen van € 22.187. In 2021 hebben wij de (mogelijk) gedupeerden zelf telefonisch of schriftelijk benaderd. De kosten van het eerste contact voeren wij op voor de SPUK. Dat is een bedrag van ongeveer € 23.000. Uit het eerste contact zijn 6 enkelvoudige hulpvragen voortgekomen waarvan de trajectkosten nog in beeld worden gebracht. Voor de plannen van aanpak kunnen we

ongeveer € 21.000 opvoeren. De kosten voor 2022 zijn nog niet bekend. Na afloop van het jaar inventariseren wij deze kosten.

Vraag 2

De POK-gelden zijn beschikbaar tot en met 2027. Het besluit van de raad over de gewijzigde aanpak geldt tot en met 2024. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?

Antwoord 2

De POK-middelen zijn vrij besteedbaar en hoeven dus niet ingezet te worden voor de Kinderopvangtoeslagaffaire. De raad heeft tot 1 januari 2025 POK-middelen beschikbaar gesteld. Dit om de gewijzigde aanpak een kans van slagen te geven, maar met in het achterhoofd geen middelen meer beschikbaar te stellen wanneer de gewijzigde aanpak in deze periode niet aanslaat. Sinds kort is duidelijk dat wij de kosten van een ervaringsdeskundige kunnen opvoeren voor de SPUK. Door de gewijzigde financiering hoeven we de gereserveerde POK-middelen voor 2023 en 2024 niet in te zetten. Dit verwerken we in een begrotingswijziging. Voor 2022 hebben wij de POK-middelen al ingezet, maar wij declareren de kosten voor 2022 bij het Rijk. Dit leidt tot een ontvangst in 2023. De ontvangen middelen worden toegevoegd aan het resultaat 2023.

Vraag 3

Tot wanneer kan aanspraak gemaakt worden op de SPUK-gelden?

Antwoord 3

We kunnen tot en met 2025 de kosten van de hersteloperatie toeslagenaffaire opvoeren bij het Rijk.

Vraag 4

De kosten van de ervaringsdeskundigen bedragen van 1 februari 2022 tot en met 31 december ruim 63.000 euro. Is dit bedrag juist? Er is halverwege 2022 een ervaringsdeskundige vertrokken.

Antwoord 4

Een terechte en opmerkelijke vraag. In de evaluatie staat dat de kosten € 63.000 bedragen. Dat is niet juist. Dit is het bedrag dat de raad beschikbaar heeft gesteld voor 2022. Na afloop van het jaar ontvangen wij de definitieve kostenopgaaf van KEARN.

Vraag 5

Is het beeld over wie in onze gemeente gedupeerd is redelijk compleet en is het dus niet te verwachten dat er nog een groep gedupeerden niet in beeld is?

Antwoord 5

Wij hebben de persoonsgegevens van de Belastingdienst ontvangen. Ook nieuwe aanmeldingen ontvangen wij van de belastingdienst. De groep (mogelijk) gedupeerden is dus in principe in beeld. Dit met de kanttekening dat (mogelijk) gedupeerden voor ons onder de radar blijven wanneer zij geen toestemming geven aan de belastingdienst om hun gegevens met ons te delen.

Vraag 6

De verwachting is dat de gedupeerden die aangegeven hebben nu geen hulp nodig te hebben zich in een later stadium alsnog zullen melden. Kan het college iets meer zeggen over de verwachting hieromtrent in aantallen?

Antwoord 6

De potentiële groep bestaat op dit moment uit 61 inwoners.

Resultaat	Aantal
Geen hulp nodig	37
Overweegt hulp	10
Twee of drie keer bezocht maar niet thuis	14
Totaal	61

We weten dat een deel van de groep inwoners die op dit moment aangeeft geen hulp nodig te hebben 'minder' gedupeerd is. Zij hebben € 30.000 ontvangen en krijgen nog een vergoeding voor de kinderen op grond van de Kindregeling en daarmee is voor hen de kous af. Bij een ander deel van deze groep verwachten we op termijn toch een hulpvraag, maar we weten niet hoeveel personen dat zullen zijn. Tien personen overwegen hulp. Dat is 16% van het totaal aantal (mogelijk) gedupeerde inwoners. De ervaringsdeskundige heeft 14 personen diverse malen bezocht, maar nog niet thuis aangetroffen. Ook binnen deze groep zijn er mogelijk inwoners die (op termijn) hulp nodig hebben.

Vraag 7

Er is een regionaal overleg over lotgenotencontact. Is ook overwogen een lokaal lotgenotencontact te organiseren? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 7

Er is (nog) geen regionaal lotgenotencontact georganiseerd. Er is wel een regionaal overleg waar alle gemeenten en ook de ervaringsdeskundige bij aansluiten. De ervaringsdeskundige heeft onvoldoende tijd gehad om op lokaal niveau lotgenotencontact te organiseren. Daarnaast blijkt bij het regionaal overleg dat meerdere gemeenten van plan zijn om lotgenotencontact te organiseren. Daarom is in het regionaal overleg afgesproken dat de gemeenten de krachten bundelen en proberen om het lotgenotencontact regionaal te organiseren. Dit om volume te genereren en te voorkomen dat iedere gemeente het wiel zelf moet uitvinden.

Vragen CU

Vraag 1

De ervaringsdeskundige hoopt de komende tijd het vertrouwen te winnen, heeft zij hiervoor al een strategie bedacht? Is er een plan van aanpak met concrete doelen waarbij achteraf getoetst kan worden of de doelen zijn gehaald?

Antwoord 1

De ervaringsdeskundige werkt aan een plan van aanpak waarbij concrete doelen worden gesteld. Dit plan is eind december klaar.

Vraag 2

De ervaringsdeskundige wil ook graag haar steentje bijdragen bij de nieuwe regelingen voor de kinderen en ex-partners. Is er bij de groep die zij bezocht heeft al bekend of er sprake is van ex-partners of kinderen die zich bij de belastingdienst willen melden als gedupeerde of is er sprake van uithuisplaatsingen?

Antwoord 2

Kindregeling

De Kindregeling die op 1 november 2022 inwerking is getreden, bestaat uit twee onderdelen:

1. Kinderen tot 39 jaar van ouders die erkend gedupeerd zijn, krijgen een geldbedrag van de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT). Per leeftijdsgroep geldt er een ander bedrag. De jongeren krijgen hierover een brief van UHT. De jongeren zijn bekend bij het UHT en hoeven zichzelf niet te melden. Wij weten niet of er in onze gemeente kinderen van gedupeerde ouders uit huis zijn geplaatst. Het CBS heeft in kaart gebracht hoeveel uithuisplaatsingen er zijn geweest. In Friesland is er sprake van 20 uithuisplaatsingen. Is er sprake van minder dan 10 uithuisplaatsingen in een gemeente, dan deelt het CBS uit privacyoverwegingen en herleidbaarheid geen resultaten. Voor onze gemeente heeft het CBS geen resultaat gedeeld. In theorie kan er dus sprake zijn van uithuisplaatsingen.
2. Net als bij de ouders, moeten de gemeenten deze kinderen hulp en ondersteuning bieden bij problemen op het gebied van financiën, wonen, werk, dagbesteding, gezondheid en gezinssituatie. Omdat de UHT de Kindregeling automatisch uitkeert, ontvangen wij geen gegevens van de kinderen. Bij de huisbezoeken wijst de ervaringsdeskundige de ouders erop dat de kinderen in aanmerking komen voor ondersteuning en dat zij hiervoor bij haar terecht kunnen. In het

genoemde plan van aanpak besteedt de ervaringsdeskundige ook aandacht aan het in contact komen met de kinderen op andere manieren.

Ex-partner regeling

De ex-partnerregeling is nog in de maak. Deze regeling biedt een financiële tegemoetkoming aan ex-partners van gedupeerde ouders. Naast de financiële tegemoetkoming hebben de ex-partners ook recht op een schuldenaanpak en brede ondersteuning van de gemeente. De uitvoering van deze regeling is gepland per 1 juli 2023. Meer informatie hebben wij op dit moment niet. We weten dus ook niet of de ex-partner zichzelf moet melden bij de UHT of dat de ex-partners al in beeld zijn bij de UHT. We weten wel dat er sprake is van ex-partners in onze gemeente.

Vraag 3

Is de groep die tot nu toe in beeld is, bekend dat zij gratis rechtsbijstand kunnen krijgen via de Raad voor Rechtsbijstand?

Antwoord 3

In onze gemeente zijn 46 van de 61 personen erkend gedupeerd. De overige 15 personen wachten nog op de uitkomst van de zogenaamde integrale beoordeling van de UHT. Zij weten dus nog niet of zij erkend worden. De UHT heeft aan al deze personen een persoonlijke zaakwaarnemer gekoppeld die de belangen van de (mogelijk) gedupeerden behartigt. De zaakwaarnemers informeren de personen over gratis rechtsbijstand. Daarnaast wijst de ervaringsdeskundige gedupeerde ouders tijdens de huisbezoeken ook op de mogelijkheid van gratis rechtsbijstand.

CDA

Vraag 1

Hoe reageren mensen als de ervaringsdeskundige hen onaangekondigd bezoekt?

Antwoord 1

Over het algemeen zijn de ouders verrast als de ervaringsdeskundige op de stoep staat, maar zij waarderen het wel.

Vraag 2

Hebben (mogelijk) gedupeerde inwoners er wel behoefte aan dat de ervaringsdeskundige meerdere keren bij hen langs gaat?

Antwoord 2

Het is niet de bedoeling dat mensen het gevoel krijgen dat de ervaringsdeskundig hen iets opdringt. Het is daarom belangrijk dat de ervaringsdeskundige de handreiking doet dat zij altijd contact met haar mogen opnemen waarbij zij de vraag stelt of ze over een aantal maanden nog eens contact met hen mag opnemen om te horen hoe het gaat. Dit met de achterliggende gedachte dat er op deze manier mogelijk een vertrouwensband ontstaat.

Vraag 3

Kinderen tot 39 jaar van gedupeerde ouders vallen onder de Kindregeling. Klopt het 'tot 39 jaar'.

Antwoord 3

Ja, dat klopt. Dat heeft ermee te maken dat de problemen met de toeslagen al in 2007 zijn begonnen.

Vraag 4

In het raadsvoorstel en evaluatierapport staat dat het grootste gedeelte van onze inwoners erkend gedupeerd is. Dat suggereert dat het grootste gedeelte van al onze inwoners erkend gedupeerd is. Kan dat worden aangepast?

Antwoord 4

De raad heeft de stukken voor 15 december al ontvangen, maar we passen dit aan in de definitieve stukken. We wijzigen deze zin als volgt: Het grootste gedeelte van de inwoners die te maken heeft met de toeslagenaffaire is erkend gedupeerd.

D66

Vraag 1

Heeft het college ook aangegeven welke gegevens de ervaringsdeskundige moet registreren.

Antwoord 1

Ja. Voor de evaluatie is een toetsingskader opgesteld. Dit toetsingskader gebruiken we ook voor de verantwoording van de SPUK. De raad heeft in mei 2022 het toetsingskader ontvangen via de LIS.

Vraag 2

In de stukken staat dat vrijwel alle (mogelijk) gedupeerde ouders aangeven dat zij geen vertrouwen hebben in de gemeente. Wat wil de gemeente doen om dit vertrouwen terug te winnen?

Antwoord 2

Uit landelijk onderzoek blijkt dat gedupeerde ouders die eerder bij gemeenten aanklopten voor hulp niet goed werden geholpen of gezien. Bijvoorbeeld bij schuldbemiddeling verzandden gemeenten in het verhaal van de gedupeerde en de regelbrij van de Belastingdienst. Minnelijke schuldtrajecten werden geweigerd omdat de Belastingdienst niet mee wilde werken omdat de ouder als fraudeur te boek stond. Toen was nog niet bekend dat de Belastingdienst fouten maakte, maar hierdoor is het wantrouwen richting gemeenten gegroeid. Ook de angst voor Jeugdzorg speelt een grote rol. De angst dat kinderen uit huis worden geplaatst of de angst voor 'bemoeizorg' heeft ervoor gezorgd dat gedupeerde ouders geen hulp van de gemeente vragen. De fout ligt ergens anders. Het wantrouwen dat hierdoor is ontstaan werkt door naar de gemeente. De gemeente is immers ook 'de overheid'. Het is heel moeilijk om dit vertrouwen terug te winnen. De ervaringsdeskundige heeft een belangrijke signalerende en adviserende rol die kan bijdragen aan de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. Wij hopen dat dit ook kan bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de gemeente.

FNP**Vraag 1**

De ervaringsdeskundige heeft 14 personen meerdere malen bezocht, maar niet aangetroffen. Heeft zij een kaartje in de bus gestopt met haar contactgegevens, zodat deze personen haar kunnen bellen of mailen?

Antwoord 1

Navraag bij de ervaringsdeskundige leert dat zij geen kaartje in de bus doet. Zij vindt het een goed idee om dit wel te doen en gaat hiermee aan de slag.

VVD**Vraag 1**

Welke verwachtingen had het college van de gewijzigde aanpak?

Antwoord 1

In eerste instantie hebben wij zelf de (mogelijk) gedupeerden benaderd en hulp en ondersteuning geboden. Slechts 6 ouders hebben gebruik gemaakt van dit aanbod. Wij hopen dat door de inzet van een ervaringsdeskundige er drempels (wantrouwen richting gemeente) worden weggenomen waardoor zoveel mogelijk gedupeerde inwoners die echt ondersteuning nodig hebben geholpen worden. De ervaringsdeskundige geeft daarbij aan dat het opbouwen van een vertrouwensband van groot belang is. Eén huisbezoek volstaat niet. Het vertrouwen moet groeien.

Vraag 2

De verwachting is dat de gedupeerden die aangegeven hebben nu geen hulp nodig te hebben zich in een later stadium alsnog melden. Wat is de verwachting?

Antwoord 2

Zie antwoord 6 bij de vragen van PvdA/GL